
Történet

97/234

TRANIELLO, Paolo: Un istituto dell' autonomia locale. La biblioteca pubblica contemporanea nella sua genesi storica = Boll.AIB. 36.vol. 1996. 3.no. 275-289.p. Bibliogr. a jegyzetekben.

Res. angol nyelven

A mai közkönyvtár történeti genezise

Könyvtártörténet -egyetemes; Közművelődési könyvtár

A közkönyvtárak tekintetében Olaszországnak inkább régi és jeles hagyományai vannak, egy korszerű jelentés világos megfogalmazása még várat magára. Elméleti szinten a „*public library*” fogalma az angolszász, különösen az észak-amerikai világból származó, elvont „demokrácia”-ideával volt összefüggésben. Azonban ez a formuláció ideológiailag túlságosan nyitott, és ámbár néhány esetben segítette a könyvtárakat, hogy szolgáltatásaikkal elérjék a nemzetközi szintet, nem volt alkalmas arra, hogy az intézmény valódi innovatív karakterét meghatározza.

Ha a „*public library*” brit eredetét tekintjük, azonnal nyilvánvaló, hogy a terv, amelynek alapján megszületett, az alsóház által 1849-ben létrehozott „*Select Committee*” munkáján alapul, mely világosan és pontosan hivatkozik az Európában már létező nyilvános könyvtárakra. A bel-

ga, francia, német és olasz könyvtárakat azért tekintették nyilvánosnak, mert nyitva álltak a közönség előtt, és ez a nyitottság volt az, amit a szigetországba át akartak ültetni. Az alsóházban a törvény vitája során a „public library” funkcióját összekötötték a dolgozó osztályok szociális, kulturális és morális helyzetének javításával, s ez a perspektíva már igen kevéssé tért el attól, ami a kontinensen a népkönyvtári mozgalmakat inspirálta. Az angolszász nézőpont tehát nem a könyvtár szolgáltatásainak nyitott, mindenki számára hozzáférhető voltában különbözik ezektől, hanem két más alapvető megközelítésben:

1. a helyi közösségekhez való közvetlen és kizárólagos hozzárendelés (hatalmilag, felelősség tekintetében és mindenekelőtt gazdaságilag) – ez az önkormányzás (*self-government*) gyakorlati megnyilvánulása, s egyben a demokrácia kifejeződéseként is felfogható;

2. a közösség, a társadalom, adott angol esetben az ipari társadalom igényeinek – adott esetben a „hasznos tudás” iránti igények – kielégítésére való törekvés, azaz a helyi adófizetők igényeinek való megfelelés.

Tévedés lenne azt hinni, hogy az 1850-es angol közkönyvtári törvény (*Public Libraries Act*) egy olyan intézmény megszületésének hírnöke, amelynek révén a társadalom minden rétege részt vehet az ország kulturális életében; ezt a szintet valójában soha, sehol nem érték el. Mindazonáltal a „public library” tette lehetővé a társadalmi információ és kommunikáció eszközeként felfogott (és annak megfelelően ellátott) helyi könyvtári hálózatok megszületését. Ez a helyzet persze inkább a városokban igaz, ahol a múlt század iparosodási lendülete jelentős gazdasági és kulturális következményekkel járt. A vidéki, falusi területeken ez a fejlődés a szigetországban az első, Európa nagyobbik részén (és Olaszországban is) csak a második világháború után indult meg.

(Mohor Jenő)

97/235

Special retrospective farewell issue = Spec.Lib. 87.vol. 1996. 4.no. 247-321.p.

Az „Information Outlook” címen induló folyóiratba beolvadó, 1910 óta működő „Special Libraries” búcsúszáma

Folyóirat -könyvtári; Könyvtárügy története; Megszűnés -könyvtaré; Szakkönyvtár

A retrospektív búcsúsám összeállítást ad a 87 év jellegzetes, jelentős közleményeiből. A közlemények címe és első megjelenésük időpontja: Néhány megjegyzés folyóiratunk első öt évtizedéről (1959); Indulás (1910); Az úgynevezett könyvtáros tényleges feladatai (1917); Egy nagy eszme növekedése (1918); Visszatekintés a konferenciára (1919); Miss Rankin javaslatai a konferencia számára (1924); Az elnök oldala: a mi teendőnk a haladás századában (1933); „Működésbe hozni az ismereteket” (1938); Újévi jókívánságok (1943); A Special Libraries Association törekvései és problémái (1945); Mi a szakkönyvtár és mit tehet a termelésért és az üzleti életért (1958); John Cotton Dana és a Special Libraries Association (1959); A szerkesztő kommentárjai (1969); A professzionalizmus útján (1969); Tájékoztatósi vállalkozók (1976); A technológia hatása a könyvtári hálózatok kialakulására (1989).

Tudománymetria, bibliometria

97/236

SCHWARTZ, Charles A.: The rise and fall of uncitedness = Coll.Res.Lib. 58.vol. 1997. 1.no. 19-29.p. Bibliogr. 34 tétel.

A hivatkozás nélkül maradt folyóiratcikkek aránya: egy szenzációsnak vélt jelenség valódi jelentősége

Cikk; Folyóirat -könyvtári; Hivatkozás

A „nagyfokú hivatkozatlanság” (large-scale uncitedness) fogalma arra a jelentős arányú cikkekre vonatkozik, amelyekre a megjelenést követő öt évben egyetlen egyszer sem hivatkoztak.

Szintén figyelemre méltó az e területre irányuló kutatások rövid és viharos története, amely egyáltalán nem volt mentes a hibás kalkulációktól, helytelen értelmezésektől és politikai befolyásolt-ságtól. A cikk felülvizsgálja a nagyfokú hivatkozatlanság jelenségét a tudományos kommunikáció rendszerében, majd – mintegy esettanulmányként – a könyvtár- és információtudomány területén, ahol a szóban lévő cikkek aránya nem kevesebb, mint 72 százalék.

(Autoref.)

KÖNYVTÁR- ÉS TÁJÉKOZTATÁSÜGY

Általános kérdések

97/237

SCHWUCHOW, Werner: Die Rolle des Staates in der Informationsgesellschaft. Reflektione zu Thesen von Nick Moore zu verschiedenen Ansätzen nationaler Informationspolitiken heute = Nachr.Dok. 48.Jg. 1997. 1.no. 37-43.p.

Az állam szerepe az információs társadalomban. Reflexiók Nick Moore téziseire a mai információpolitika egyes tételeivel kapcsolatban

Nick Moore előadása 1996. október 23-án Grazban, a 48. FID-konferencián hangzott el. Részle-

tes ismertetését lásd a Könyvtári Figyelő 1997. 4. számában

Információs társadalom; Tájékoztatási politika

A tanulmány különböző országok információpolitikáinak véleményét veti egybe, számos dokumentumra támaszkodva, mindenek előtt azonban Nick Moore angol információpolitikai szaktanácsadónak 1996 októberében a FID Grazban tartott konferenciáján elhangzott beszédére építve. Azt vizsgálja, hogy a politikusok hogyan képzelik el a jövő információs társadalmát, mit várnak tőle, mi az, ami elvárásaikban közös, és mi az, ami elképzeléseikben karakterisztikusan eltér egymástól.

Nemzetközi könyvtárügy

Lásd 246, 258

Nemzeti könyvtárügy

97/238

KUZ'MIN, E.I.: O politike Ministerstva kultury RF v oblasti bibliotek = Naučn.Teh.Bibl. 1997. 1.no. 12-26.p.

Az Oroszországi Föderáció Kulturális Minisztériumának politikája a könyvtári területen

Könyvtárpolitika

A könyvtárügyi konferenciák hatására általában történtek változások az orosz könyvtárak életében (pl. az 1993. évi tulai konferencia után terjedt el a CD-ROM-használat, az 1995. évi, Rosztov-na-Donuban rendezett konferencia után született meg az orosz *Books in Print*), de tevékenységükre manapság jobban hatnak a külső körülmények.